

Uttalande av NFSMH i samband med ordinarie höstsammanträde 3 - 5 oktober 2008:

Vi nordiska brukarorganisationer som organiserar människor som drabbats av psykisk ohälsa konstaterar att man i Sverige fr o m 1 september 2008 infört en för Sverige ny vårdform – öppen psykiatrisk tvångsvård – en vårdform i vilken man kan vårdas enligt domstolsbeslut efter att ha varit intagen för sluten psykiatrisk tvångsvård. Denna åtgärd synes vara den enda åtgärd av större omfattning man hittills fattat beslut om utifrån den nationella psykiatrisamordnarens förslag.

Vi är från de nordiska brukarorganisationerna utomordentligt tveksamma till en inriktning mot ökad tvångsvård. Ingenstans där man prövat öppen psykiatrisk tvångsvård förefaller man ha nått åsyftat resultat. I stället är öppen psykiatrisk tvångsvård ett av de få system för sjukvård som är bevisat ineffektivt – både för vårdresultatet för den enskilda individen och för samhällsskyddet. Med den samlade kunskap vi som organisationer har har vi inte kunnat finna att det finns vetenskaplig evidens för ett sådant systems positiva effekter – däremot för det motsatta, nämligen negativa effekter. Vi är förvånade över att en regering som i olika sammanhang uttrycker sig vilja verka för att evidensbaserade metoder och system används i vården samtidigt inför ett system som bevisligen saknar evidens.

Vi får inte i samhället återgå till den gamla syn på psykiatrin som var förhärskande under mentalsjukhusens tid – med bl a ett stort inslag av förmynderskap och tvång gentemot de psykiskt sjuka. I stället måste huvuddelen av nya satsningar inom psykiatrin ha inriktningen att människor med psykisk ohälsa och psykiska funktionsnedsättningar ska kunna ha en så normal tillvaro som möjligt – en tillvaro som naturligtvis ska likna den som andra människor har.

Grundläggande för att kunna leva ett normalt liv är att man har någonstans att bo – ett värdigt boende och inte något som liknar en institution. Man behöver också ha ett arbete – något som flertalet människor med psykiska funktionsnedsättningar mycket väl klarar av om de tillåts att få en återhämtning från sin sjukdom. Återhämtning är en individuell process som man kan få igång om samhället stödjer den enskilda på ett lämpligt sätt – med sysselsättning, nätverk, utbildning och successiva höjningar av svårighetsgraden i arbetsuppgifter.

Människor med långvarig och allvarlig psykisk ohälsa kan under perioder i livet också behöva stödjas av sjukvården. Detta får inte ses som något annorlunda än att människor som lider av somatiska kroniska sjukdomar får ett självklart sådant stöd som t ex rehabilitering. I de allra flesta fall kan sådant stöd från sjukvården ges i öppna former –

t ex polikliniskt eller som hemsjukvård – och naturligtvis utan tvång. Sluten psykiatrisk vård – med mer eller mindre av tvång och mer eller mindre av låsta avdelningar – bör bara användas i undantagsfall och när det är oundgängligen nödvändigt.

Vi nordiska brukarorganisationer anser att den svenska regeringen måste starta en omedelbar uppföljning av det införda tvångsvårdssystemets effekter – detta för att bl a kunna utvärdera huruvida systemet kan anses vetenskapligt bevisat effektivt.

Köpenhamn 2008-10-05

Erling Jahn

Erling Jahn
Styrelseordförande